

Σενάριο ζωής

Το νέο μπεστ σέλερ του **Δημήτρη Μπουραντά** δίνει μαθήματα ζωής

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

«Όταν ξεκίνησα, πολύ νέος, λέκτορας στο Πανεπιστήμιο, κατάλαβα ότι για να κάνω καριέρα είχα δύο δρόμους: ο πρώτος ήταν πολύ εύκολος. Αρκεί να έσκυβα, να έγλειφα και να συμβιβάζομαι με το αξιακό σύστημα του τότε καθηγητικού κατεστημένου, βάζοντας νερό στο κρασί των δικών μου αξιών και πιστεύω. Ο άλλος δρόμος ήταν πολύ δύσβατος. Ήταν ο δρόμος της τήρησης των αξιών μου και του σεβασμού της δικής μου εσωτερικής φωνής. Ήταν ο δρόμος της σύγκρουσης με το κατεστημένο. Ήμουν σίγουρος ότι θα κέρδιζα το στοίχημα, με κόστος βέβαια...». Ο **Δημήτρης Μπουραντάς** ήταν διατεθειμένος να ρισκάρει την καριέρα του αλλά όχι τις αξίες του. Βγήκε στην αγορά, δούλεψε σκληρά ως σύμβουλος και εκπαιδευτής σε ιδιωτικές επιχειρήσεις των οποίων «οι αξίες ταιριαζαν με τις δικές μου» και τελικά δικαιώθηκε. Μετά από το πολυσυζητημένο «Όλα σου τα μάθα με ξέχασα μια λέξη» (εκδ. Πατάκης) ο καθηγητής του Μάντζιμεντ και της Ηγεσίας (ανάμεσα στα άλλα διευθυντής στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας) με το «Επί σκηνής χωρίς πρόβα» (από τις ίδιες εκδόσεις) οδεύει ολοταχώς προς ένα νέο μπεστ σέλερ.

Πώς αποφασίσατε να καλύψετε σε ένα βιβλίο ζητήματα που περιλαμβάνουν από την κατανόηση του εαυτού μας μέχρι την οξεία κριτική στο κυβερνητικό κόμμα; Η «καλή ζωή» του καθένα μας εξαρτάται ουσιαστικά από 4 θεμελιώδεις νοημοσύνες: 1) την υπαρξιακή νοημοσύνη που σημαίνει να κατανοώ ποιος είμαι, πώς θέλω να ζήσω και πώς να φύγω από τη ζωή χωρίς να αισθανθώ την πικρία μιας αβίωτης ζωής, 2) από την ικανότητα να κάνω σωστές, έξυπνες και «έξω από το κουτί» επιλογές, αξιοποιώντας το μυαλό μου και 3) από την κοινωνική νοημοσύνη, με την έννοια να διαχειρίζομαι αποτελεσματικά τις ανθρώπινες σχέσεις, αφού η ζωή μας εξαρτάται πολύ από αυτές. Εκτός όμως αυτών, η προσωπική και επαγγελματική ζωή μας επηρεάζεται από το κράτος, την πολιτική, τις κυβερνήσεις και τους άλλους θεσμούς της δημοκρατίας. Συνεπώς, το να κάνουμε σωστές πολιτικές επιλογές είναι θεμελιώδες για να ζούμε καλά ως άτομα και ως κοινωνία. Η κριτική που κάνω και στα δύο κυβερνητικά κόμματα είναι αντικειμενική, αφού με βάση τα αποτελέσματα μας οδήγησαν στη σημερινή εφιαλτική κατάσταση. Και την κάνω για να οξύνουμε την πολιτική μας νοημοσύνη και να μην επαναλαμβάνουμε τα ίδια λάθη.

Ποιο είναι το βασικό αίτιο της σημερινής μας δυσραρέσκειας; Καταρχάς η αίσθηση της αδικίας, με την έννοια ότι στον κόσμο που ζούμε δεν κυριαρχεί η αρχή «ίσες ευκαιρίες, ίσες ευκαιρίες, ίσες ευκαιρίες». Δεύτερον το γεγονός ότι προσπαθούμε να ικανοποιήσουμε λάθος ανάγκες με λάθος τρόπο. Προσπαθούμε, δηλαδή, να βρούμε την ευχαρίστηση κυρίως σε υλικά αγαθά και στη σύγκρισή τους με αυτά που διαθέτουν οι άλλοι.

Και η ευχαρίστηση; Από τη στιγμή που ικανοποιήσουμε στοιχειωδώς τις βασικές μας ανάγκες, η «καλή ζωή» προκύπτει κυρίως από τα μη υλικά αγαθά όπως η συντροφιά, ο έρωτας, η βαθιά φιλία, ο αυτοσεβασμός, η αυτοεκτίμηση, η ψυχική γαλήνη, η καλλιέργεια, η ελευθερία, η αίσθηση νοήματος, η δημιουργία, η απόλαυση της φύσης, τα όνειρα και η κοινωνική προσφορά.

Λέτε ότι οι αξίες επικρατούν την «καλή» ζωή. Από τη θέση του καθηγητή ποιος διακρίνετε ως αξίες της νέας γενιάς; Τα νέα παιδιά είναι λίγο πολύ θύματα των προηγούμενων γενεών στις οποίες επηράσισε ως θεμελιώδεις αξίες το χρήμα και την κατανάλωση, τη διασπομότητα, τον ατομικισμό και τον εύκολο πλουτισμό. Διαισθάνονται ότι αυτό το αξιακό σύστημα είναι σαθρό, αλλά δυστυχώς δεν επαναστατούν και παραιτούνται στον κομφορμισμό και στην αλλοτρίωση.

Δύσκολη ήταν αυτή η απόφαση; Και πόσο στη σημερινή τόσο δύσκολη εποχή μπορεί κάποιος να ακολουθήσει τη δική σας επιλογή; Καμιά σημαντική επιλογή της ζωής μας δεν είναι εύκολη και χωρίς κόστος. Όταν λέμε ένα «ναί» για κάποια πράγματα, ταυτόχρονα, λέμε ένα «όχι» για κάποια άλλα. Σημασία έχει να κάνουμε επιλογές που είναι συνολικά προς το συμφέρον μας, και αυτό ορίζεται πάντα με βάση τις ανάγκες και κυρίως τις αξίες μας. Επίσης σε σημαντικές για τη ζωή μας επιλογές, το συμφέρον μας δεν πρέπει να ορίζεται βραχυπρόθεσμα αλλά μακροπρόθεσμα. Για μένα αξίζει περισσότερο η ακεραιότητα, η αυτοεκτίμηση, το νόημα και η «ψυχή» από τη φήμη, την καριέρα και τα χρήματα. Είναι αλήθεια ότι όσο πιο λίγες είναι οι ευκαιρίες και πιο δύσκολες οι συνθήκες, τόσο πιο δύσκολες είναι οι επιλογές με βάση τις αξίες μας, τόσο πιο έντονα τα διλήμματα και οι αντιφάσεις. Όμως αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να παραιτούμαστε, να μη διεκδικούμε, να μην αντιστεκόμαστε και να μη βρίσκουμε καινοτόμες και «έξω από το κουτί» λύσεις. Για το συγκεκριμένο ζήτημα αναφέρω περισσότερες σκέψεις στο βιβλίο μου.

Καμιά σημαντική επιλογή της ζωής μας δεν είναι εύκολη και χωρίς ρίσκο. Σημασία έχει να κάνουμε επιλογές.

Στην παρούσα φάση η συναίνεση ως «νεύρωση μιας από κοινού επιθυμητής λύσης» είναι κάτω το εφικτό στη χώρα μας; Η συναίνεση στη δημοκρατία επιτυγχάνεται μόνο από τις εφωτισμένες ηγεσίες που πιστεύουν, θέλουν και μπορούν να οδηγήσουν την κοινωνία στο «κοινό καλό» με βάση την έννοια του Αριστοτέλη. Δεν νομίζω ότι οι ηγεσίες των κομμάτων θέλουν και επιζητούν τη συναίνεση για το «κοινό καλό». Αλλάσσει, συγκλίνουν την έννοια της συναίνεσης με αυτή του συμβιβασμού. Η συναίνεση πάνω από όλα απαιτεί τη λογική του «κερδίω-κερδίσεις». Η λογική του «κερδίω-χάνεις» που κυριαρχεί δεν οδηγεί ποτέ σε συναίνεση. Έτσι, η κατάσταση οδηγείται στην επικίνδυνη τροχιά της οικονομικής, πολιτικής, φοβμιακής και κοινωνικής μίζεριας, για να μην πω χρεοκοπίας.

Πιστεύετε ότι η πραγματική οικονομία είναι υποταγμένη στη δικτατορία των χρηματοοικονομικών και οι κυρίαρχες ιδεολογίες (σοσιαλισμός / φιλελευθερισμός) έφτασαν σε αδιέξοδο. Ποιο είναι το δικό σας ιδεολογικό εναλλακτικό μοντέλο; Στο βιβλίο κάνω τις προτάσεις μου (ισσ. κάποιες από τις προτάσεις: να συγκεντρώσει το κράτος 20 δις από τις 200.000 περίπου οικογένειες που πλούτισαν παράνομα φοροδιαφεύγοντας, εισπραξη βεβαιωμένων φόρων, φορολογία εκκλησιαστικής περιουσίας, πρόγραμμα αξιοποίησης δημόσιας περιουσίας κτλ.). Αυτές μπορούν να είναι εφικτές αν υπάρξουν νέες πολιτικές δυνάμεις που κερδίσουν την εμπιστοσύνη των λαών και μπορέσουν να υλοποιήσουν μεγάλη κλίμακα αλλαγές για το μετασχηματισμό του συστήματος.

Συνδέετε όλα τα σημερινά διηνά της χώρας με τον «κακό σοσιαλισμό» του ΠΑΣΟΚ. Είναι όμως οι πολίτες ένας «κομματικός στρατός»; Αλλάω νομίζω αρκετά αντικειμενικά την ευθύνη του καθενός μας για την πορεία της χώρας προς τη χρεοκοπία, τη διαφθορά, τη διαπλοκή, τον κομματισμό, την καταστροφή του περιβάλλοντος κ.λπ. Όμως αυτό δεν σημαίνει συνενοχή. Οι πολίτες επιλέγουν με βάση το «μη χείρον βέλτιστον» λόγω έλλειψης εναλλακτικής πρότασης. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι πολλοί από εμάς δεν είμαστε θύματα της πολιτικής προπαγάνδας, του πολιτικού μάρκετινγκ, του εφησυχασμού και του προσωπικού βολέματος. **Α**

Στο βιβλίο σας γράφετε ότι προτιμάσατε να συγκροστείτε με το κατεστημένο προκειμένου να μην προδώσατε το αξιακό σας σύστημα, ρισκάρατε μέχρι και την επαγγελματική σας ανέλιξη προκειμένου να μη ρισκάρατε την υπόληψή σας. Πόσο